

ترسیم نموداری جزوه مبانی و اصول مدیریت و نظام در اسلام (دکتر نقی پورفر)

قرآن محوری و جامع نگری به قرآن؛ آیات قصص و اعتقادی جزء آیات الاحکام
 جامعه محوری و حکومت محوری قرآن
 محوریت قرآن و سنت قطعی، عقل و علم قطعی
 جامعیت نگرش به سنت ظنی در طول قرآن؛ سنت قولی، فعلی و تقریری؛ همه روایات ذیل آیات
 جامعیت نگرش به دستاوردهای عقلانی و ظنی در طول قرآن و سنت
 جامعیت نگرش به دستاوردهای قلبی و شهودی در طول قرآن و سنت و عقل

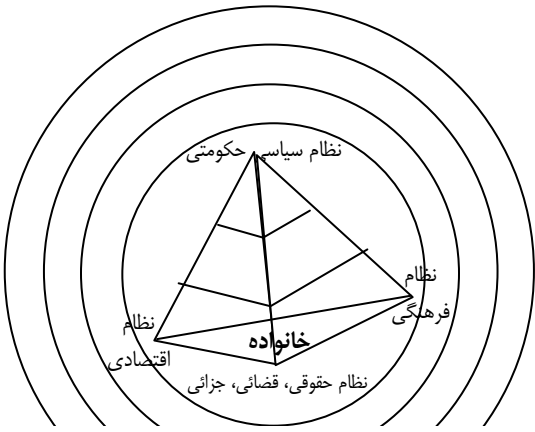
۱. مبانی پژوهش در قرآن و سنت معصومین (ع)
 (مبانی معرفت شناختی در طراحی و اجرا)

نگرش کلی جامع به نظام عالم و جامعه
 مبانی عام
 سنتهای الهی در زندگی بشر
 مبانی تحلیل سیره معصومین
 مبانی خاص
 نظری: نگرش جامع به انسان، خانواده، حکومت، مدیریت و نظام اوقات
 عملی: اخلاق اداری

۳. مسائل مدیریت اسلامی
 تحلیل سیره مدیریتی انبیاء و معصومین در قرآن و سنت
 تحلیل سیره مدیریتی علمای ربانی
 اصول مدیریت اسلامی و الگوهای آن

چارچوب کلی بحث

سیر منطقی تحقیقات مدیریت اسلامی

نظام الزامات مدیریت دنیوی زمان؛ اشتغال، تفریحات (لذتهای جلال، ارتباطات اجتماعی
 نظام الزامات اعتقادی، اخلاقی، فقهی، حقوقی / نظام الزامات مدیریت معنوی زمان
 نظام اسلامی مبتنی بر قرآن و عترت

چکیده کل مطالب

خدا محوری و آخرت گرایی بر اساس اسلام محوری
 (حاکمیت قرآن و سنت و عقل، در چارچوب قرآن و سنت معتبر معصوم)
 مبنای تمام اندیشه ها، تصمیم گیریها و عملکردهای انسان مسلمان
 با توجه به امکانات وجود او، در همه ابعاد و در همه مراحل رشد وجودی او، در همه
 ارتباطات و در همه مراتب وجودی او و در همه قلمرو حیات او
 و با توجه به اصالت خانواده، نظام اسلامی، نظام ویژه مدیریت و نظام اوقات می باشد.
 هر طرح و برنامه ای برای جامعه و حکومت باید بر مبنای نگرش جامع به
 انسان، خانواده و نظام اوقات بر اساس ارزشهای اسلامی باشد.

عدل در نظام هستی
 بالعدل قامت السموات والارض
 عدل معیاری
 عدل ساختاری
 عدل توزیعی: قدرت، ثروت، فرصت
 عدل مراوده ای
 مدیریت- با مافوق، با همتایان و با زیرمجموعه
 کارکنان- با مدیریت، با همتایان و ارباب رجوع
 ارباب رجوع- با مدیریت، کارکنان و همتایان

مبانی عام

فسبحان الذی بیده ملکوت کل شیء و الیه ترجعون (یس ۸۳)
 یتدر الامر من السماء الی الارض (سجده ۵)
 و کذالک نرى ابراهیم ملکوت السموات والارض و لیکون من الموقنین (انعام ۷۵)
 فالمدبرات امرا (نازعات ۵)

عالم امر

حوزه تدبیر هستی
 ملکوت السموات والارض

عالم امر و عالم خلق

الا له الخلق و الامر، تبارک الله رب
 العالمین (اعراف ۵۴)

انواع تدبیر

بی واسطه: مقام وحی: قوله تعالی، فعله: تکوینی و تشریحی؛ ما کان لیشر ان یکلمه الله الا وحیا (شوری ۵۲)
 با واسطه: قوله تعالی، فعله: تکوینی و تشریحی
 از وراه حجاب او برسل رسولا فیوحی باذنه ما یشاء، انه علی حکیم (شوری ۵۲)
 از طریق رسول
 از وراه حجاب
 از طریق رسول
 انسان (در شرایط ویژه): تدبیر خضری
 موجودات دیگر (در شرایط ویژه)

عالم معنوی: عالم ملائکه، عالم اعلی، عالم غیب، عالم باطن

عالم خلق

حوزه اصناف موجودات
 ملک السموات والارض

عالم مادی: عالم طبیعت

از حیث ادراک در شرایط عادی
 عالم غیب نسبی: عالم ظاهر
 عالم شهادت: عالم ظاهر
 از حیث تکلیف و شریعت در شرایط عادی
 مکلفین: جن و انس
 غیر مکلفین: حیوان، نبات و جماد

۲. مبانی مدیریت اسلامی

مبانی خاص: صفحه بعد

بدن مادی

حواس پنجگانه

غرایز: خوردن، شهوت جنسی و...

خیال: تجسم محسوسات در ذهن

وهم: خلق حسی امور در ذهن

عواطف و احساسات

فکر: ارایه راهکارهای مختلف رسیدن به هدف

مبانی فکر ارزشمند

ارزشمندی موضوع: پاسخ به نیازهای اصیل مادی - معنوی
ارزشمندی قاعده
ارزشمندی نیت
مشورت با اهل خبره
حل مسائل اساسی هویت بخش: وجود خدا، نیاز به وحی، ماهیت دنیا و آخرت، مرگ ...

امکانات وجودی انسان
(جسم مادی و روح ملکوتی)

نقد و بررسی اهداف
گزینه‌ش بهترین راه پیشنهادی فکر
بسپج امکانات انسانی و غیر انسانی برای تحقق بهترین راه
رفع موانع بر سر راه - درونی: هوای نفس و...
بیرونی: فقدان امکانات و...

شناخت انسان (ضمیر خودآگاه و ناخودآگاه)
شناخت قله رشد انسانی
شناخت مسیر رسیدن به قله
شناساندن مرشدان الهی: انبیاء و معصومین

ضمانت اجرایی به حکم عقل در مقابل هوای نفس
جلوگیری از تزلزل عقلایی و وسواسی شدن به جهت
پیروی از هوای نفس
جلوگیری از بردگی یکباره عقل در خدمت هوای نفس

عقل: معرفتهای استدلالی گزینه‌ش شده - عملیاتی شده؛ مدیریت افکار و اعمال

قلب: باورها (ایمان) و معرفتهای شهودی؛ راه رسیدن؛ بندگی خدا

جسمی: خوراک، پوشاک، مسکن، امکانات زندگی، ورزش

روانی: امنیتی، عاطفی، جنسی

خود
خالق
راه
مقصد

معرفتی (فکری - عقلی): مجموعه دین خدا: معرفت

ایمانی (قلبی - شهودی)

عملی (صالحات)

ابعاد وجودی انسان و نیازهایش

معنوی (ملکوتی)
دنیوی

رشد معرفتی
اشتراکات معنوی زن و مرد
رشد ایمانی
مراتب رشد و کمال

اشتراکات معنوی و تمایزات مادی انسانی

ویژگی جسمی زن: ظرافت جسمی، زیبایی و جمال
ویژگی روانی زن: تخیل قوی، عاطفه سرشار، حساسیت روحی شدید
ویژگی جسمی روانی زن: بلوغ زودتر، امکانات مادری و پرورش نسل، ایام ماهانه، یائسگی

نگرش
مبانی
جامع به
خاص
انسان

ص ۵ تا ۱۰

دوره رحم - چهار ماهگی: حلول روح - نه ماهگی: تولد
شیرخوارگی: تولد تا دو سالگی
آموزش ابتدایی: دو تا هفت سالگی

عقاید، اخلاق و احکام
معرفت تطبیقی به ادیان
معرفت به ضرورت‌های مادی

مراحل رشد انسان

شش، هفت سال اول: (دوره سیادت)
شش، هفت سال دوم (دوره اطاعت)؛ رسیدن به بلوغ ابتدایی؛ آموزشهای هویت محور با محوریت قرآن
شش، هفت سال سوم (دوره وزارت و مشارکت)؛ آغاز استقرار شخصیت: رسیدن به حد مشارکت و تشکیل خانواده؛ دختران (۱۸) و پسران (۲۱)
۲۱ تا ۴۰ سالگی (استقرار شخصیت) [آموزشهای علم محور (نخبگان جامعه): پسران (۲۱-۲۸) و دختران (۱۸-۲۴)
ایفای نقش خانوادگی و اجتماعی جوانان: ۱۸ یا ۲۱ تا ۴۰
۴۰ تا ۶۰ سالگی (حرکت با عصای احتیاط و دوراندیشی)
۶۰ سالگی تا رحلت: تحلیل قوای ادراکی و رفتاری، رویکرد به عالم آخرت، بازنگری در اهداف، برنامه‌ها و عملکردها

با خویش: معرفت و ارتباط جامع با همه حوزه‌های وجودی
با خدا: قصد قربت و سیر در قوس صعودی الی الله و اطاعت از او در همه لحظه‌ها و عرصه‌ها

با خانواده: پدر و مادر، خواهر و برادر، همسر، فرزندان، بستگان نسبی و سببی
با انسانها: روابط عام
با اجتماع: روابط تشکیلاتی و اداری

جو روانی نامحسوس: ۱. اندیشه سازی ۲. تصمیم گیری
با محیط زیست
با عوامل نامرئی تاثیرگذار (جن و ملک): ۱. اندیشه سازی ۲. تصمیم گیری

ارتباطات وجودی انسان

با طبیعت و جهان خلقت

دیانت سرلرین: مقید به احکام، مریض القلب، منافق: الزامات فقهی و حقوقی

دیانت مومنین: مومنین، مدیریت فرهنگی و اجرایی: الزامات اخلاقی به همراه فقهی و حقوقی

دیانت محسنین: علمای ربانی و معصومین: اهل یقین: الزامات عرفانی به همراه الزامات اخلاقی، فقهی و حقوقی

مراتب وجودی انسان: مراتب ارزشی و کمالی

تلاش حداکثر تولید برای تامین نیازهای اصیل خویش و جامعه

مصرف در حد ضرورت یا کفایت به حکم عرف و شرع

حفظ جهت گیری اخروی تلاشهای دنیوی

حداکثرسازی بهره اخروی با حفظ تامین نیازهای دنیوی

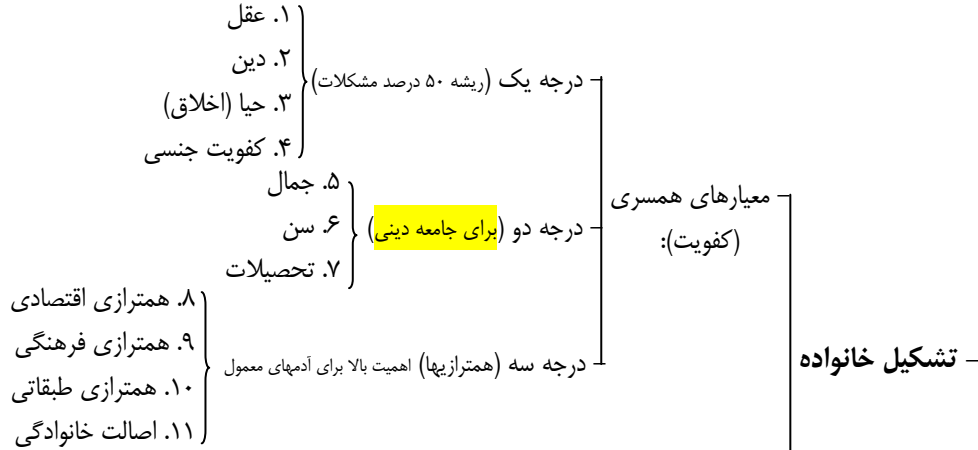
دنیای قلمرو حیات انسان

آخرت

اهمیت خانواده - جامعه سالم، مجموعه خانواده های سالم: ما بنی فی الاسلام، بناء احب الى الله من النکاح (پیامبر)
 انسان بدون خانواده فاقد تعادل و سلامت روانی: النکاح سنتی ... / اکثر اهل النار العذاب / رکعتان یصلیهما المتزوج ...
 انسان محصول بیرون خانواده: جنایت در حق بشریت: و لا تقتلوا اولادکم ... و لا تقربوا الزنا انه کان فاحشه و ساء سیبلا و لا تقتلوا النفس التي حرم الله الا بالحق ... (اسراء، ۳۱-۳۳)

ارکان خانواده: شوهر-پدر/ همسر- مادر/ فرزندان

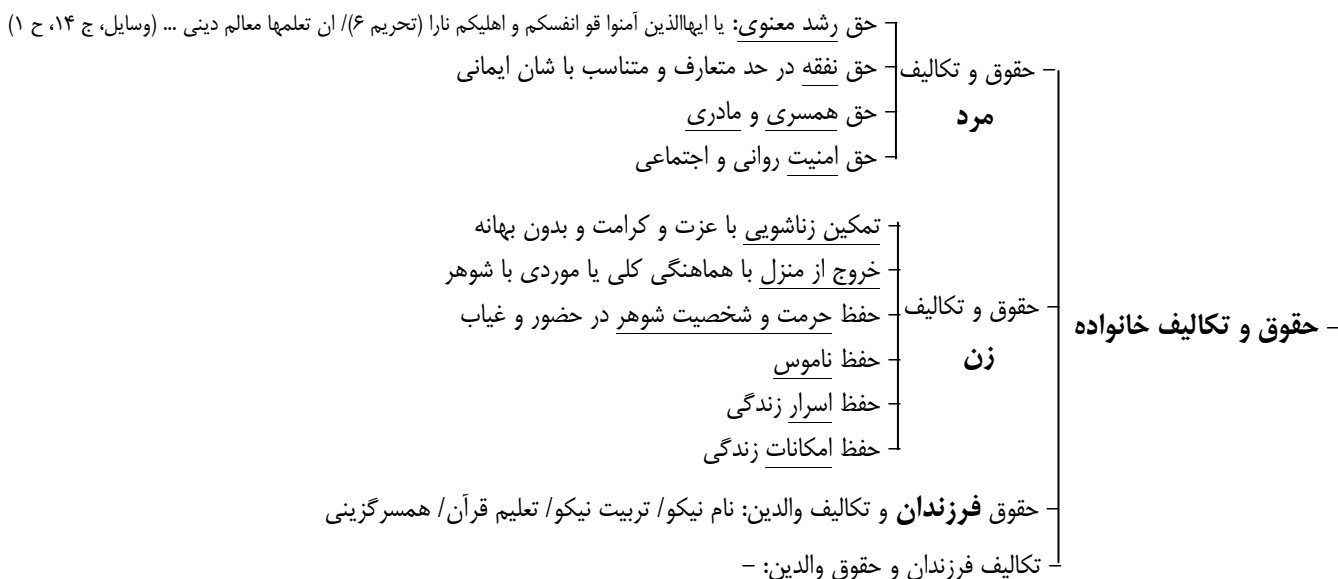
جایگاه افراد خانواده - **زن:** پناه شوهر و فرزندان در خانواده: و من آیاته ان خلق لکم من انفسکم ازواجا لتسکنوا الیهما (روم، ۲۱)
مرد: پناه زن و فرزندان در اجتماع: محسنین غیر مسفحین (نساء ۲۴) / محصنات غیر مسافحات (نساء ۲۵) الرجال قوامون علی ... (نساء ۳۴)
زن: محور سلامت خانواده در شغل همسری- شغل مادری: تضمین سلامت خانواده، تضمین سلامت جامعه: و لیس الذکر کالاتنی (آل عمران ۳۶) جهاد المراه حسن التبعل (علی علیه السلام)

معیارهای همسرگزینی

- توجه به معیارها و اولویتهای کفویت و درجه بندی
- موردیابی و تطبیق نسبی معیارها
- تبیین صادقانه وضعیت خود و خانواده و تبیین انتظارات
- تعیین شرایط خاص
- تعیین شرایط مالی از جانب زنان و خانواده آنان و سپردن تعهدات مالی از جانب مردان در حد وسع و با توجه به تکلیف تسهیل سنت ازدواج

نگرش
 مبانی
 جامع به
 خاص
 خانواده
 ص ۳ و ۴

تهدیدات ارکان خانواده

- ناسازگاری زن و شوهر
- طلاق
- روابط نامشروع
- تفکر فمینیستی
- حذف فرهنگی اجتماعی نقش شوهر-پدر، همسر- مادر
- حذف طبیعی نقش شوهر- پدر (شبیه سازی)

رسالت و ماموریت: هدایت و رهبری جامعه به سوی قله رشد جامع و متعادل مادی و معنوی (توسعه جامع مبتنی بر اصلاحات و سلامت خانواده و انسان)

- توحید و پرهیز از شرک
- احسان به پدر و مادر
- پرهیز از کشتن فرزندان
- پرهیز از فحشا
- پرهیز از آدم کشی
- پرهیز از ستم به یتیمان
- رعایت انصاف در داد و ستد
- رعایت انصاف در قضاوت
- وفای به تعهدات الهی و انسانی
- حفظ وحدت جامعه و پرهیز از تفرقه

التزام به اصول اعتقادات و ده فرمان قرآنی
مرحله مکی دعوت

سیاستهای کلی نظام
دعوت جهان به اسلام

- قاطعیت در اجرا در شرایط عدم عسر و حرج: نماز، روزه و ...
- تدریج در اجرا در شرایط عسر و حرج و امکان مرحله بندی
- شدن موضوع (سیاست نسخ): شراب، قمار، ربا، زنا، ...
- تاخیر در اجرا در شرایط عسر و حرج و عدم امکان مرحله بندی
- (سیاست انشاء): حجاب، طهارت اهل کتاب، جزیه و ..

التزام به اصول اعتقادات و همه ضوابط اخلاقی و رفتاری اسلام: مرحله مدنی دعوت

- جریان شایسته سالاری در سلسله مراتب مدیریت
- زهد و ساده زیستی مدیریت و وابستگان درجه یک
- جریان مستمر اصلاح امر فقرا و درماندگان
- اصلاح امر ازدواج
- اصلاح امر بانوان
- اصلاح امر اشتغال
- توزیع عادلانه ثروتها و فرصتها بر اساس قسط و عدل
- حفظ حرمت و امنیت روانی انسانها
- آزادی بیان در چارچوب ارزشهای اساسی نظام اسلامی

شاخصهای نظام اسلامی

نگرش
مبانی
جامع به
خاص
حکومت
اسلامی

ص ؟

- اصل اخوت ایمانی و برابری انسانی
- اصل آموزش مستمر (حرفه ای و اسلامی)
- اصل مشورت در همه امور مبتنی بر قرآن، سنت معصوم، عقل، علم و واقعیت
- اصل دعوت به خیر، امر به معرف و نهی از منکر
- اصل تعاون و همیاری در بر و تقوی

اصول کلی حاکم بر روابط داخلی

- جریان اصل اخوت ایمانی و برابری انسانی
- صلح و دوستی پایدار مبتنی بر عدم تعرض دینی و سرزمینی
- وفای به تعهدات و مواثیق فیما بین به شرط رعایت طرف مقابل
- رعایت امانت بر اساس عرف بشری و مواثیق اسلامی

اصول کلی حاکم بر روابط بین الملل

- بهره برداری از طبیعت در جهت رفع نیازهای اساسی جامعه بشری
- جهت گیری بهره برداری بر اساس آبادانی دنیا و حفظ و تعالی ارزشهای معنوی
- عاقبت نگری در مصرف با توجه به حقوق نسلهای آینده

اصول کلی حاکم بر تعامل با طبیعت

مبانی عام

۲. مبانی مدیریت اسلامی

مبانی خاص

نظام کلی
مدیریت زمان

ص ۳

نگرش جامع به مدیریت اسلامی
جایگاه و اهمیت مدیریت
محور صلاح و فساد جامعه
امانت و تکلیف ملازم با شایستگی

سلسله مراتب در مدیریت اسلامی: خدا- ملائکه- معصومین- ولایت فقیه- مدیریت دولتی و سازمانها- مدیریت

نظام زمانی تهذیب نفس و تفکر خلاق، محاسبه نفس، دعا و مناجات
از طلوع فجر تا طلوع آفتاب
بعد از عصر تا غروب (یک ساعت)
نیمه های شب خصوصا ثلث آخر

نظام زمانی اشتغال و رفع نیازهای معیشتی
از طلوع آفتاب تا حداکثر نیم ساعت به ظهر
دو ساعت بعد از اذان ظهر تا یک ساعت به غروب

نظام زمانی استراحت و تمدید قوا
از ثلث دوم شب تا قبل از فجر
خواب قیلوله نیم ساعتی قبل از ظهر
استراحت نیم تا یک ساعته بعد از ظهر، پس از نماز و ناهار

نظام هفتگی

نظام زمانی ارتباطات انسانی غیرشغلی و امور شخصی
اوقات فیما بین سه نظام تهذیب، اشتغال و امور شخصی و ارتباطات
تعطیلی شغلی روزهای جمعه و برنامه های جایگزین

نظام زمانی تهذیب نفس و ... و تقلیل یا حذف اشتغال معیشتی: روزه ماه رمضان، شبها و روزهای قدر، اعیاد مذهبی، اعیاد ملی، روز عرفه از ظهر تا غروب
نظام زمانی استراحت شغلی سالیانه: متناسب با اقتضائات و عرف رایج

نظام سالیانه

تحلیل سیره مدیریتی انبیاء و معصومین در قرآن و سنت

تحلیل سیره مدیریتی علمای ربانی

۳. مسائل مدیریت اسلامی

اصول مدیریت اسلامی
و الگوهای آن

اصل عدم تقدم بر خدا و رسول و عقل قطعی (در طراحی و اجرا)

اصل آخرت گرایی (در طراحی و اجرا)

تقدم مادیات در خدمت معنویات
تقدم معنویات هنگام تعارض با مادیات

اصل وحدت و هماهنگی (در طراحی و اجرا)

در قانون و هماهنگی اجزاء درونی قوانین

با سلسله مراتب مدیریت

با همکاران و زیرمجموعه

با اهداف سازمانی و نظام حاکم بر سازمان

اصل حرمت و ارزش ملکوتی انسان

برابری انسانی

برابری ایمانی

پدری و فرزندگی انسانی و ایمانی (رابطه مدیر با زیرمجموعه)

جریان اصل قسط و عدل در حوزه های انسانی، خانوادگی، اجتماعی و بین المللی

قسط: برابری در حقوق مشترک انسانی

عدل: حقوق ویژه عقلی و شرعی در حوزه های مذکور

تحلیل سیره مدیریتی انبیاء و معصومین در قرآن و سنت

تحلیل سیره مدیریتی علمای ربانی

تاهل پیش شرط تمام فعالیتهای سالم اجتماعی بالغین

اصل **اشتداد تکریم مدیران** شایسته و **اشتداد مجازات** تخلف مدیران به میزان قرب به هرم سازمانی

اصل **اشتداد تکریم کارمندان** شایسته و **تخفیف مجازات** تخلف کارمندان به میزان تنزل موقعیت سازمانی

اصل **اشتداد مالیات** بر درآمد به نحو تصاعدی به میزان ازدیاد ویژه درآمدها و **اشتداد مجازات** تصاعدی تخلفها به میزان رشد درآمد کلان اقتصادی متخلفین

نهادینه کردن نظام شایسته‌سالاری

ایجاد نظام جامع تامین اجتماعی و تضمین حداقل نیاز مادی جامعه (بهداشت، آموزش و معیشت)

تحقق نظام کنترل و نظارت جامع، منظم، علمی و موثر رو به رشد؛ اصلاح یا تغییر کارکنان، مدیران، برنامه‌ها یا اهداف

اصلاح ساختارها و تقلیل نیروهای مازاد و ناکارآمد بر اساس نهادینه شدن نظام شایسته‌سالاری تضمین حداقل معیشت

و نظام کنترل جامع

تبدیل استخدام دائمی به قراردادی به شرح تحقق اصل تضمین حداقل معیشت

اصل تناسب نوع و سطح تحصیلات و تخصصها با نوع و سطح شغلها و پستهای سازمانی

اصل اولویت گزینش میزان دانشجو بر اساس رابطه رشته‌ها و گرایشهای علمی به میزان و نوع نیازهای جامعه رو به

رشد و توسعه همه‌جانبه مادی و معنوی

اصل متناسب سازی دولت

کارآمد و اثربخش

مبتنی بر قسط و عدالت

اصل تمرکززدایی و اتخاذ مدیریت مشارکتی و تفویضی: منبعث از اصل کرامت انسانی و رشد تفکر خلاق

جذب نیروهای علاقمند

مشارکت حداکثری زیرمجموعه

بصیرت به اهداف برنامه کلان سازمان و وظایف

شغلی افراد و محدوده شفاف آن

اصل اعمال مدیریت بر اساس اختیار و بصیرت نیروهای زیرمجموعه سازمانی

اصل آموزش مستمر ارزشی و حرفه‌ای کارکنان

نهادینه کردن نظارت و کنترل عمومی در سازمانها

ایجاد خرده سیستم آموزش دهنده

حمایت از آمرین به معروف و ناهیان از منکر سازمانی (نسبت به مافوق، همکاران و زیردستان)

نظام کنترل جامع

اصل استفاده از ابزار به روز و کارآمد و اثربخش فناوری اطلاعات